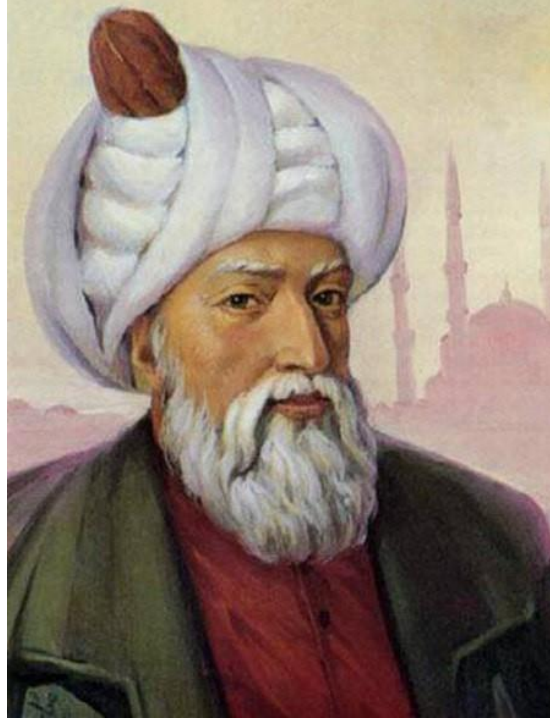

MİMAR SİNAN'IN ESERLERİ VE ÖYKÜLERİ

İÇİNDEKİLER

Mimar Sinan'ın Hayatı	2
Mimar Sinan'ın Türbesi.....	2
Eserleri	3
Mimar Sinan'ın Eserlerinin Özellikleri.....	4
Japonlara Örnek Olan Sistem.....	4
Sinan'ın Yaşamı İle İlgili Öyküler	5
Selimiye Cami Efsaneleri.....	5
Ters Lale Motifi.....	5
Selimiye Cami Minareleri	6
Tez Getirin Sinan'ı	6
Kubbenin Oturtuluşuna Hayran Olan Japon.....	7
Süleymaniye Cami Söylenceleri	7
Cevahir Minaresi	7
Süleymaniye Cami Akustiği	8
Çocuğun Düzelttiği Minare.....	8
Caminin Kilit Taşı	8
Mihrimah Sultan Cami Kuyuları	9
Mihrimah Sultan Cami	9
Mimar Sinan'ın Suları	10
Sinan'ın Yumurtası	10
Resimler	11

I) MİMAR SİNAN'IN HAYATI

Mimar Sinân Âğâ veya Koca Mimâr diye de anılan Sinan, Kanuni Sultan Süleyman dahil üç büyük Osmanlı padişahı döneminde yaşamış, dünyanın en büyük mimar ve yapı sanatçılarından. Mimar Sinan'ın, 1490'da Kayseri'nin Ağırnas köyünde dünyaya geldiği rivayet edilir.

Yavuz Sultan Selim'in hükümdarlığı sırasında başlatılan Anadolu'dan da devşirme alma uygulamasıyla yirmi iki yaşında devşirilmiş, İstanbul'a getirilmiştir. Zeki, genç ve dinamik olduğu için seçilen Sinan daha sonra ise o dönemlerde orduya asker yetiştiren Acemi Oğlanlar Ocağı'na yerleştirilmiştir. Burada eğitim alırken mimarlığa özenmiş, vatanın bağlarında ve bahçelerinde suyolları yapmak, kemerler meydana getirmek istemiştir. Acemi Oğlanlar Ocağı'nda dülgerliği öğrenen Sinan, yapı işlerinde çalışmış; bu çalışmalar sırasında da dönemin önde gelen mimarlarının yanında çalışma fırsatını da elde etmiştir.

1514'te Çaldıran Savaşı ve 1516 – 1520 arasında yapılan Mısır seferlerinden sonra, İstanbul'a döndükten sonra Yeniçeri Ocağı'na alınan Sinan, Kanuni döneminde, 1521'de katıldığı Belgrad ve 1522'deki Rodos seferlerine katılmıştır. Bu seferler sonunda subaylığa yükselmiştir.

Daha sonra Mohaç Seferi başta olmak üzere birçok sefere katılan Sinan son Bagdat seferinde, Van Gölü'nün üstünden geçecek üç geminin yapımını başarıyla tamamlaması sonucunda, haseki unvanını almıştır.

1536'da Prut Irmağı üstünde yaptığı bir köprüyle dikkatleri üstüne çekerek, Yüksek Dergâh Mimarları Başkanı olan ve 1539'da, Mimar Acem Ali'nin ölümü üzerine onun yerine Saray Baş mimarı olan Sinan, ölümüne kadar bu görevi sürdürmüştür.

Osmanlı'nın en güçlü çağında yaşayan ve Kanuni Sultan Süleyman, II. Selim ve III. Murat olmak üzere, üç padişah döneminde mimarbaşılık eden Mimar Sinan, imparatorluğun gücünü simgeleyen mimarlık başyapıtlarının tasarlanıp uygulanmasında en büyük rolün sahibidir.

MİMAR SİNAN TÜRBESİ

17 Temmuz 1588'de İstanbul'da öldüğünde ardından yüzlerce mimari eser bırakan Mimar Sinan'ın beyaz taşlı, sade bir yapı olan türbesi, Süleymaniye Külliyesi'ndeki, Haliç duvarının önündedir.

Türbenin önünde som mermerden yapılmış bir sebیل görülmektedir. Sebilin arkasındaki ufak mezarlıkta 6 sütunlu, üstü örtülü ve etrafı açık türbede Mimar Sinan'ın mezarı bulunmaktadır. Türbesini ölümünden az önce kendisi yapmıştır. 1933 yılında restore edilen sandukanın uçları ile üzerindeki burma kavuk, mermerdendir.

Atatürk, eserlerinin etkisi ölümünden sonra da süren ve her dönemde saygınlığını koruyan Mimar Sinan'ın, bilimsel olarak araştırılmasını ve bir heykelinin yapılmasını istemiştir.

1982 yılında ise daha sonradan İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi olmak üzere oluşturulan üniversiteye onun adı verilmiştir.

II) ESERLERİ

Mimar Sinan, gördüğü bütün eserleri büyük bir dikkatle incelemiş, fakat hiçbirini aynen taklit etmeyip, sanatını devamlı geliştirmiş ve yenilemiştir.

Mimar Sinan'ın, Mimarbaşılığa getirilmeden evvel yaptığı üç eser dikkat çekicidir. Bunlar: Halep'te Hüsreviye Külliyesi, Gebze'de Çoban Mustafa Külliyesi ve İstanbul'da Hürrem Sultan için yapılan Haseki Külliyesidir.

Mimar Sinan'ın Mimarbaşı olduktan sonra verdiği üç büyük eser, onun sanatının gelişmesinin göstergesidir. Bunların birincisi İstanbul'daki Şehzade Camii ve külliyesidir. Mimar Sinan'ın bu eseri için çıraklık dönemi eseri denilir.

Süleymaniye Camii, Mimar Sinan'ın İstanbul'daki en muhteşem eseridir. Bu eser kendi söyleyişi ile kalfalık döneminde, 1550-1557 yılları arasında yapılmıştır.

Mimar Sinan'ın en büyük eseri ise, 86 yaşında yaptığı ve "ustalık eserim" diye belirttiği Edirne'deki Selimiye Camiidir (1575).

Mimar Sinan, Mimarbaşı olduğu sürece birbirinden çok değişik konularla da uğraşmıştır. Zaman zaman eskileri restore etmiştir. Bu konudaki en büyük çabalarını Ayasofya için harcamıştır. 1573'te Ayasofya'nın kubbesini onararak çevresine, takviyeli duvarlar yapmış ve eserin bu günlere sağlam olarak gelmesini sağlamıştır.

Ayrıca bazı yerlerde çevre düzenlemeleri yaptırmış daha o yıllarda İstanbul'un dar sokaklarının yaratacağı tehlike üzerinde durulması gerektiğini vurgulamıştır.

Elli yıla yakın süreyi kapsayan, Osmanlı Devleti'nde yaptığı mimarlık görevi boyunca, başta İstanbul olmak üzere imparatorluğun her yanına dağılmış topraklarda suyolları, çeşmeler, camiler, külliyeler, medreseler yapmıştır. Bu yapıların bazılarının inşasında bizzat kendisi bulunmasa da, öğrencilerini ya da kendine bağlı mimarlar grubunu görevlendirmiştir.

Mimar Sinan aynı zamanda bir şehircilik uzmanıdır. Yapacağı eserin, önce çevresini düzenlerdi. Eserlerini yapacağı seçiminde de büyük başarı göstermiş ve eserlerini, çevresine en uygun tarzda yerleştirmiştir.

Yaptığı eserlerin birçoğu İstanbul'da olan Mimar Sinan
84 cami, 52 mescit, 22 türbe,
57 medrese, 7 okul ve darülkurra,
17 imaret ve 3 darüççifa,
7 suyolu kemeri, 8 köprü,
20 kervansaray, 35 köşk ve saray,
6 ambar ve mahzen,
48 hamam ve kaydı olmayanlarla beraber, üç yüz elliye aşkın yapının baş mimarlığını üstlenmiştir.

A) MİMAR SİNAN ESERLERİNİN ÖZELLİKLERİ

Mimarın çok sayıdaki eserini inceleyenler, Sinan'ın depreme karşı bilinen ve gereken tüm tedbirleri aldığını söylemektedirler. Bu tedbirlerden biri, temelde kullanılan taban harcıdır. Sadece Sinan'ın eserlerinde gördüğümüz bu harç sayesinde, deprem dalgalarının emilmesi ve etkisiz hale gelmesi sağlanmıştır.

Mimar Sinan'ın eserlerinin bulunduğu yerlerin seçimi de ilginçtir. Zeminin sağlamlaşması için kazıklarla toprak sıkıştırmış dayanak duvarları inşa ettirilmiştir. Mesela Süleymaniye'nin temelini altı yıl bekletmesi, temelin zemine tam olarak oturmasını sağlamak içindir.

Mimar Sinan'ın yaptığı eserlerde dehasını kullanarak herkesi şaşırtmıştır. Bunlardan bir tanesi Mimar Sinan'ın Selimiye Camii'nin kubbesini o genişliğe oturtmak için 13 bilinmeyenli bir denklemi matematiğin bilinen 4 ana işleminden farklı beşinci bir işlem yaratarak çözdüğü söylencesidir.

Mimar Sinan, yapılarında ayrıca drenaj adı verilen bir kanalizasyon sistemi de kurmuştur. Drenaj sistemiyle yapının temellerinin sulardan ve nemden korunarak dayanıklı kalması öngörülmüştür. Ayrıca yapının içindeki rutubet ve nemi dışarı atarak soğuk ve sıcak hava dengelerini sağlayan hava kanalları kullanmış. Bunların dışında yazın suyun ve toprağın ısınmasından dolayı oluşan buharın, yapının temellerine ve içine girmemesi için tahliye kanalları kullanmıştır.

A) JAPONLARA ÖRNEK OLAN SİSTEM

1950-60 arası bir tarihte inşaat mühendisi, mimar ve jeofizikçilerden oluşan bir Japon heyeti Türkiye'ye gelmiş ve İmar ve İskân Bakanlığı'ndan izin alarak ülkemizdeki tarihi yapıları incelemeye başlamış. Ayasofya'yı, Yerebatan Sarnıcı'nı inceledikten sonra sıra Sinan'ın kalfalık eseri Süleymaniye Camisi'yle Sinan'ın öğrencisi Mimar Davut Ağa'nın eseri Sultan Ahmet Camisi'ne gelmiş. Japonların günlerce süren incelemeleri süresince her geçen gün şaşkınlıkları daha da artıyormuş. Çünkü Japonlar daha ilk incelemede gevşek bir zemin üzerine inşa edilen camilerde bunca yıl, bir çatlak dahi olmamasına akıl sır erdirememişler. Bunun üzerine Türkiye programının gerisini tamamen iptal edip, tüm süreyi bu iki cami üzerine araştırma yapmaya ayırmışlar.

Araştırmalarının sonucunda bu iki caminin sabitlenmediğini herhangi bir sarsıntı sırasında binanın yerinde oynayarak yıkılmaktan kurtulabildiği ortaya çıkmış.

Selimiye camisinin zemini gevşek toprakmış. Bu nedenle minarelerinin yakın zamanda yıkılacağı fark edilmiş. Uluslararası bir grup bilim adamı toplanmışlar. Nasıl kurtarırız bu tarihi minareleri diye kafa kafaya verip soruna çare aramışlar. Sonuçta en son teknoloji olan metal kelepçelerle minarelerin temellerini sabitlemenin en iyi çözüm olduğuna karar vermişler. Bunu yapmak için minarelerin temellerini açınca, temelleri sağlamlaştırmak için koymayı düşündükleri kelepçelerin aynılarının yapılmış olduğunu görmüşler.

Mimar Sinan bugünkü teknolojinin bulduğu çözümü 1569-1575 yıllarında düşünmüş ve uygulamıştır. Yani şu an gelişmiş ülkelerin gökdelen yapımında kullandıkları çözümler, yüzyıllar önce Sinan'ın geliştirdiği mekanizmalarıdır.

III) MİMAR SINAN'IN YAŞAMI İLE İLGİLİ ÖYKÜLER

Mimar Sinan ölümünden sonra da anılmak istediğinden zamanın önemli yazar ve şairlerinden Saî Mustafa Çelebi'ye giderek anılarını yazmasını ister. Yazarın Mimar Sinan'ın ağzından kaleme aldığı iki eser günümüzde "Yapılar Kitabı" adı altında toplanmıştır. Bu eserde mimarın yaşam öyküsü, eserlerinin dökümünü ve yaşadığı döneme ait gözlemleri yer almaktadır. Yaptığı eserlerdeki sırları da belli ölçülerde bu kitapta bulmak mümkün olmuştur. Yaptığı birçok eser hakkında bugünlere kadar ulaşan birçok söylence vardır.

A) SELİMİYE CAMİİ EFSANELERİ

Selimiye'nin uzun yıllar boyunca süregelen, kulaktan kulağa, nesilden nesile aktarılan hikâyeleri günümüze kadar söyle gelmiştir;

Cami kubbesi tektir; çünkü Allah birdir.
Cami pencereleri beş kademelidir; çünkü İslam'ın çartı beştir.
Vaaz kürsülerinin dört oluşu İslam'da dört mezhebin olduğunu gösterir.
Selimiye Külliyesi'ndeki 32 kapı İslam'ın otuz iki farzı olduğunu gösterir.
İki minarede toplam altı yol oluşu, İslam'ın altı şartını işaret eder.

Caminin 4 minaresine ise üçer şerefe konulmuştu ve her üç şerefeye de üç ayrı yoldan çıkılıyordu. Böyle bir eser elbette ki yabancıları da hayran bırakıyor, gören herkes O'nu gıpta ile seyrediyordu. Ayrıca minarelerin şerefelerine çıkanların yolda birbirlerini görmemeleri ise büyük bir dehanın ürünüdür. Almanlar aynı sistemi meclislerinin önündeki dev kürede kullanmışlar.

1. TERS LALE MOTİFİ

Selimiye Caminin müezzin mahfilinin mermer ayaklarından birinin altında ters lale motifi vardır. Rivayete göre caminin yapılacağı arsa üzerinde o zamanlar bir lale bahçesi bulunmaktaydı ve bahçenin sahibi ters birisiydi. Arsası üzerine cami yapılmasını önceleri istememiş daha sonra ise Mimar Sinan'dan camide lale motifi olmasını isteyerek arsasını satmıştır. Mimar Sinan da bu lale motiflerinden bir tanesini ters yapmıştır. Lale motifi arsanın lale bahçesi olduğunu, motifin ters oluşu ise arsa sahibinin tersliğini temsil etmektedir diye rivayet edilmektedir. Bu görüşe karşı olanlar da olmakla beraber (arsanın eski saray arsası olduğu görüşünü savunanlar) Selimiye Camisinde sıva üstü ve ahşap boyama kalem işlerinde değişik boy, renk ve biçimlerde yüz bir ayrı türde lale motifi kullanılmıştır.

2. SELİMİYE CAMİ'NİN MİNARELERİ

Selimiye camisinin zemini gevşek toprakmış. Bu nedenle minarelerinin yakın zamanda yıkılacağı fark edilmiş. Uluslararası bir grup bilim adamı toplanmışlar. Nasıl kurtarırız bu tarihi minareleri diye kafa kafaya verip soruna çare aramışlar. Sonuçta en son teknoloji olan metal kelepçelerle minarelerin temellerini sabitlemenin en iyi çözüm olduğuna karar vermişler. Bunu yapmak için minarelerin temellerini açınca, temelleri sağlamlaştırmak için koymayı düşündükleri kelepçelerin aynılarının yapılmış olduğunu görmüşler.

Mimar Sinan bugünkü teknolojinin bulduğu çözümü 1569-1575 yıllarında düşünmüş ve uygulamıştır. Yani şu an gelişmiş ülkelerin gökdelen yapımında kullandıkları çoğu sistem, yüzyıllar önce Sinan'ın geliştirdiği mekanizmalarıdır.

3. TEZ GETİRİN SİNAN'I

Rüyasında peygamberimiz Hz. Muhammed'i gören padişah II Selim, Peygamberin emri üzerine onun rüyada gösterdiği yere bir cami yaptırmaya karar vermiş ve caminin yapılması için Mimar Sinan'ı görevlendirmiştir. Koca Sinan, ustalık eserimdir, dediği bu yapının inşaatına başlamadan önce, inşaatla kullanacağı bütün taş malzemeyi araziye getirtmiş ve cami alanına yerleştirmiş. Çalışmalar sürerken Mimar Sinan bir gün elinde bir yumurtayla çıkagelmiş. Sonra eğilmiş ve yumurtayı inşaat kumuna kırmış ve başlamış karıştırmaya. Görenler şaşırmış tabii. Bir müddet sonra "Tüm inşaatla bu harcı kullanacağız" diye buyurmuş. Sırf bu harç olayı için Edirne Karaagaç'ta bir çiftlik kurdurmuş. 30.000 tavuğun her gün düzenli olarak yumurtaları toplanıp kumla ve kille karıştırılıp camide kullanılmış.

Çalışmalar tüm hızıyla devan ederken Mimar Sinan bir gün ortadan kaybolmuştur. Bu süre içinde tonlarca taş zeminin üzerinde beklemiş etrafta da Mimar Sinan caminin yapılmasını aksatıyor söylentileri yayılmış. Aradan sekiz yıl geçtikten sonra bir gün Mimar Sinan çıkagelir ve caminin kaldığı yerden devam etmesi emrini verir.

Dedikodular Sultan Selim'in kulağına kadar gidince padişah çok sinirlenerek: "Tez getirin Sinan'ı" diye buyruk çıkartmış. Sultan Selim bu; tüm saray halkı korkudan tir tir titiyor, Selim'in gazabından korkuyorlarmış Mimar Sinan gayet sakin huzura çıkmış. Padişah Selim Mimar Sinan'a "anlat" demiş, ama çok sinirli olduğundan gözlerinden şimşekler çakıyormuş. O sırada hazır olmasını buyurduğu cellâdın eli de kılıcının kabzasına gitmiş.

Sinan kendinden emin olarak padişaha caminin yapımının geç kalma sebebi olarak, temelin sağlam olması için belli bir zaman geçmesi gerektiğini söylemiş ve durumu "Hesaplarıma göre 8 yıl gerekiyordu" diyerek açıklamıştır. İnşaatçıların kullandığı "zeminin oturması" denen bir olay vardır. Sinan da Selimiye'nin zeminini önceden sıkıştırarak, bekleterek zeminin oturmasını sağlamıştır. Böylece iş bittikten sonra oluşacak olan çatlama ve kaymaların önüne geçmiştir.

Bu açıklama üzerine Sultan Selim, eliyle cellâda "dur" içareti vermiş ve Mimar Sinan'ın dehası karşısında diyecek bir şey bulamamış. Selimiye Cami yüzyıllara meydan okuyarak Mimar Sinan'ın dehası sayesinde bugüne kadar ayakta kalmıştır.

4. KUBBENİN OTURTULUŞUNA HAYRAN OLAN JAPON

Bir gün Selimiye Camii'ne girenler, kubbenin altında bir Japon'un ayaklarını kibleye doğru uzatmış sırtüstü yattığını görürler. Tabii hemen Japon'u, "Burası kutsal bir yer. Bu şekilde yatmak bizim inançlarımıza göre saygısızlıktır. Lütfen oturun veya ayakta durun" diyerek uyarırlar.

Ancak, Japon trans vaziyetteymiş, gözlerini kubbeden ayırmadan: "Bu imkânsız. Ben yılların mühendisiyim. Bu kubbe var olamaz. Hayal görüyorum. Bu kubbenin orada o şekilde durması fizik ve matematik kurallarına aykırı. Bu imkânsız, orada hiçbir şey yok, orada hiçbir şey yok..." diye sayıklamakta, şaşkınlığını dile getirmektedir.

Gerçekten de yerden yüksekliği 43.28 m. olan, 31.30 m. çapındaki kubbenin nasıl ayakta durduğu şaşkınlık yaratmaktadır. Selimiye cami kubbesi Ayasofya'nın kubbesinden daha büyüktür.

B) SÜLEYMANİYE CAMİİ SÖYLENCELERİ

Mimar Sinan'ın Süleymaniye Cami ile ilgili sırlarını da belli ölçülerde kendi yazdırdığı kitaptan öğrenmek mümkün olmuştur. Süleymaniye'nin dört minaresi İstanbul'da yaşamış dört büyük hükümdarı; Fatih Sultan Mehmet, II. Bayezid, Yavuz Sultan Selim ve Kanunî Sultan Süleyman'ı ya da camiyi yaptıranın İstanbul'un fethinden sonraki dördüncü padişah olduğunu temsil eder.

1. CEVAHİR MİNARESİ

İslam âleminde Ayasofya'dan bile güzel bir cami yapılacağı haberi tüm İslam âleminin gözlerini İstanbul'a dikmesine neden olur. Sinan caminin temellerini atıldıktan sonra, temelin iyice oturması ve sonradan bir çöküntü olmaması için, inşaata bir süre ara verir. Temellerin yapımı altı yıl sürer. Bu da her zamanki gibi dedikodulara neden olur.

Ağır masraflar yüzünden caminin yapımına ara verildiğini zanneden İran Şahı Tahmas Han, inşaatın devamı için, kıymetli mal yüklü bir kervanı ve içi değerli taşlarla, mücevherlerle dolu bir kutuyu katkıda bulunmak amacıyla yollar. Hediyelerinin yanı sıra bu hediyeleri göndermesinin sebebini açıklayan bir mektubu da Kanunî'ye yollar. Bu mektubu alan Kanunî çok sinirlenerek, malları elçinin gözleri önünde bahşiş olarak dağıtır ve kutuyu Sinan'a vererek içindeki mücevherleri yapının taşlarına karıştırmasını buyurur. Mimar Sinan, değerli mücevherleri caminin minarelerden birinin taşları arasına maharetle yerleştirir. Güneş ışığında pırıl pırıl parladığı için bu minareye "Cevahir Minaresi" adı verilir. Evliya Çelebi bu söyleyişi ile ilgili olarak zamanla taşların pırlıtlığını kaybettiğini anlatmıştır.

2. SÜLEYMANİYE CAMİİ AKUSTİĞİ

Söylentilere göre Kanuni Sultan Süleyman cami yapımı için Mimar Sinan'a emir verir ama caminin bitmesi uzun sürer. Etrafta cami yapılırken Sinan'ın mihrapta nargile içtiği, işlerle uğraşmadığı söylentisi yayılır. Söylenti padişaha kadar ulaşır. Bunun üzerine Sultan Süleyman aniden cami inşaatına gelir ve gerçekten de Sinan'ın mihrapta nargile fokurdattığını görür.

Sinan'a "Mimarbaşı, camide nargile içilir mi, sen bu işi yapmazdın, nedir bunun hikmeti" diye sorunca Sinan "Sultanım, dikkat edin nargilemde tömbeki, tütün yoktur. Sadece suyun fokurdamasından meydana gelen sesin cami içerisinde dağılımını kontrol ediyorum. Buradaki suyun sesi caminin her tarafına eşit yayılırsa, yarın burada Kuran okuyacak olan hocanın sesi de 60-70 metreye kadar toplanan cemaat tarafından duyulacaktır. İşte bu yüzden, akustiği kontrol ediyorum." diyerek yanıt verir. Gerçekten de bu muhteşem eserde akustik de mükemmeldir. Okunan Kur'an her yerden rahatlıkla duyulur.

3. ÇOCUĞUN DÜZELTTİRDİĞİ MİNARE

Mimar Sinan Süleymaniye Külliyesi'ni yaparken büyük bir titizlik göstermiş caminin yapımının sonlarına gelindiği zamanlarda bir çocuk Mimar Sinan'ın yanına gelerek eliyle bir minareyi gösterir ve "Mimarbaşı şu minare eğik." der.

Bunu duyan işçiler gülmeye başlarlar ama Mimar Sinan hiç gülmez. Hemen uzun bir halat buldurur. İşçilerden birkaçını halatla yukarı çıkmalarını halatı minareye bağlayıp diğer ucunu aşağıya atmalarını söyler. Herkes şaşkındır ama denileni yaparlar. Mimar Sinan aşağıya atılan ipin ucunu birkaç işçiye tutturduktan sonra çocuğa ne tarafa çekmeleri gerektiğini sorar. Çocuğun gösterdiği tarafa doru ip çekilir. Mimar Sinan çocuğa minarenin düzelişini sorar. "Biraz daha çekmek gerek." yanıtını alınca ip biraz daha çekilir. Çocuk "Tamam şimdi oldu." dedikten sonra koşarak oradan uzaklaşır.

Mimar Sinan'ın yaptığına anlam veremeyen ustalar niçin böyle davrandığını, minarenin iple çekerek düzelmeyeceğini herkesin bildiğini söyleyince Mimar Sinan çevresindekilere "Eğer böyle davranmasaydım bu çocuğun sözleri kulaktan kulağa yayılacak, herkes yanlış da olsa minare eğik diyecekti." yanıtını verir. Bu olay da Mimar Sinan'ın toplumu ne kadar iyi tanıdığını gösteren güzel bir örnektir.

4. CAMİNİN KİLİT TAŞI

Süleymaniye Cami'sinin yıkılma tehlikesiyle karşı karşıya kaldığı anlaşılmış. Eğer çözüm bulunamazsa, koca cami kısa bir zaman içinde yıkılacaktı. Caminin tüm taşıyıcı yükü kemerlerindeymiş. Bu kemerlerin ortalarında bulunan kilit taşları zamanla aşınmış. Ama elde yazılı bir proje olmadığı için nasıl değiştirileceği bilinmiyormuş.

Hemen Türkiye'nin en yetkin mühendis ve mimarlarından oluşan bir heyet oluşturulmuş. Ortaya bir sürü fikir atılmış ama sonuç alınamamış. Tartışmalar sürerken caminin içinde büyük bir karmaşa sürüyormuş. Ülkenin çeçitli bilim kuruluşlarından bir sürü mimar, mühendis kemerleri inceliyormuş. Bu adamlardan biri ortalarda dolanırken, kazara, gizli bir bölme bulmuş. Bölmede, üzerinde eski yazı olan bir not varmış. Uzmanlara incelenen kağıdın orijinal olduğu belirlenmiş.

Bu kâğıt parçası bizzat Mimar Sinan'ın imzasını taşıyan bir mektupmuş. Mektupta yazılanlar tercüme ettirilince ortaya şöyle bir metin çıkmış. "Bu notu bulduğunuza göre kemerlerden birinin kilit taşı aşınmış olmalı ve nasıl değiştirileceğini bilmiyorsunuz." Sözleriyle başlayan mektupta kilit taşının değiştirilmesinde izlenecek yol sıra il anlatılmakta kullanılacak harcın malzemeleri, yapılışı tarif edilmekteymiş. Heyet Sinan'ın söylediklerini aynen yapmış. Süleymaniye Camisi böylelikle kurtarılmış. Bu nasıl bir dehadır ki taşın eskিয়েceği, çözümün araştırılacağını görerek yüzyıllar önce çözümü bulmuştur. Bu mektup Topkapı Sarayı'nda saklanmaktadır.

C) MİHRİMAH SULTAN CAMİİ KUYULARI

Mimar Sinan'ın, Kanuni Sultan Süleyman'ın kızına aşkını anlatmak için yaptığı Mihrimah Sultan Camii'nin 10 yıldır süren bakım ve onarım çalışmaları sırasında, ünlü mimarın bir mühendislik sırrı daha gün yüzüne çıkmıştır.

16 yüzyılda inşa edilen Mihrimah Sultan Camii, hala birçok eserinde kullandığı mühendislik tekniği sırrını koruyan Mimar Sinan tarafından Kanuni Sultan Süleyman'ın kızı Mihrimah Sultan adına 1562-1565 tarihleri arasında inşa edilmiştir.

1999'daki depremde gördüğü hasar nedeniyle yenileme çalışmaları gerçekleştirilen caminin etrafında yüzden fazla kuyu bulunduğu tespit edilmiştir. Uzmanlar, Mimar Sinan'ın, eski İstanbul'un en yüksek tepesine inşa ettiği caminin zeminindeki su dengesini sağlamak için temelin etrafına kuyular açtığını, böylece temeli korumaya aldığını belirlemişlerdir.

Ç) MİHRİMAH SULTAN CAMİİ

Kanuni Sultan Süleyman'ın kızı *Mihrimah* Sultan çok güzel bir kızdır. *Mihrimah* yani *Mihrü Mah* Farsca'da *Mihrü* "Güneş", *Mah* ise "Ay" anlamına gelir. *Mihrimah* Sultan on yedisine girdiği zaman iki kişi onunla evlenmek ister. Evlenmek isteyenlerin biri Diyarbakır Valisi Rüstem Paça diğeryse Mimar Sinan'dır. Padişah kızını Rüstem Paşa'ya verir.

Mimar Sinan evlidir elli yaşlarındadır ama *Mihrimah* Sultan'a da deliler gibi âşıktır! Saray'ın isteğiyle 1540 yılında Üsküdar'da *Mihrimah* Sultan Camii'nin temelini atar ve 1548'de camiyi bitirir. Bu camiyi yaparken eserine sanki "etekleri yerleri süpüren bir kadının" dış çizgilerini verir.

Daha sonra ise ilk kez padişah fermanı olmaksızın Edirnekapi'da pek kimselerin uğramadığı ıssız ama İstanbul'un en yüksek tepelerinden birine ikinci bir eser yapmaya koyulur *Mihrimah* Sultan için. Bu cami küçüktür; minaresi otuz sekiz metredir bir adet incecik kubbesi üzerindeyse yüz altmış bir pencere vardır. Bu pencereler caminin iç güzelliğini aydınlatmaktadır. İçerdeki sarkıtlar ve minare kenarlarındaki içşemeler ise *Mihrimah* Sultan'ın topuklarına kadar inen uzun saçlarını anımsatır insana.

Eğer 21 Martta yani geceyle gündüzün eşit olduğu günde Edirnekapi ve Üsküdar'daki camileri aynı anda görebileceğiniz bir yer seçip seyretme imkânınız olursa Edirnekapi caminin tek minaresi ardından tepsi gibi kıpkırmızı güneş batarken Üsküdar'daki caminin ardından ay doğar! *Mihrü Mah* eşittir Güneş ve Ay. Bu nasıl bir hesaplama ve anlayıştır. Mimar Sinan sevdiğine kavuşamamıştır ama ölümsüz iki eser yapmıştır onun için.

D) MİMAR SİNAN'IN SULARI

Mimar Sinan'ın mimarbaşı olduğu yıllarda İstanbul'a su yetmez olmuş. Kanuni Sultan Süleyman her zamanki gibi Mimar Sinan'ı görevlendirmiş. Sinan'ın görevi yeni kaynaklar bulup suyu geri getirmekmiş.

Sinan su gelecek yolları saptamış ve kazı çalışmalarına başlamış. İstanbul'a su getirmeyi başarmış. Gelen sularla hamamlar, çeşmeler yapılmış.

Sinan'ı kıskanan kişiler hemen bir yalan dedikodu bulmuşlar. "Sinan evine kaçak su almış. İzinsiz su kullanıyor." diye bir söylentiye etrafa yaymaya başlamışlar. Bazı kişiler de hemen kadıya gitmiş ona bir güzel şikâyet etmiş. Kadı mimarbaşı demeyip evine gitmiş. Ama kaçak su falan yokmuş. Yalan söyleyenler bir güzel cezalandırılmış. Ayrıca Sultan Süleyman yaptığı bu güzel iş için özel bir izinle sadece Sinan'ın evinde bir lüle suyun bulunması iznini verir ve Sinan'ın evinin bahçesine bir lüle su getirilir.

Ama aradan yıllar geçmiş, padişahlar değişmiş, Mimar Sinan da çok yaşlanmış doksan dokuz yaşına basmıştır. Bu arada halk Mimar Sinan'ın evinde çeşme olmasını dedikodu konusu olmaya başlamıştır. Bir gün kapıya gelen sarayın postacısı Sinan'ın Divan'a çağırıldığı haberini getirir. Sinan yorgun argın Divan'a ulaşır. Kendisine padişah fermanına göre evinde su bulunmasının suç olduğu söylenince Sinan evindeki bir lüle suyun padişahın izni ile alındığını açıklayınca Divan üyeleri izin belgesini göstermesini isteyince Sinan " İzni padişah verdiği için belge istemeyi hiç düşünmedim" sözlerini söyler. Divan'da uzun tartışmalar olur ve sonunda Sinan'ın evindeki suyun kaldırılmasına karar verilir.

Sinan çok üzgün olarak evine döner ama yaptığı işleri karşılık beklemeden yaptığı için de içi rahattır. Yüz yaşına girerken hastalanarak yatağa düşen Sinan. Ateşler içinde yatarken komşuları, bezi ıslatmak için lüleyi çevirdiklerinde suyun akmadığını hayretle görürler İstanbul'u suya kavuşturan Koca Sinan'ın evinde bir damla su yoktur.

E) SİNAN'IN YUMURTASI

Kristof Kolomp'a bir yumurta vererek:

-Bunu dikine durdurabilir misin, diye sorduklarında *Kristof Kolomb* yumurtayı eline almış, dibi yere gelecek şekilde tutmuş. Sonra da yumurtayı masaya vurmuş, yumurtanın dibi kırılmış. *Kristof Kolomb* dibi kırılan yumurtayı masaya koymuş. Dibi kırılan yumurta elbette dik olarak durmuş.

Bu olayı bilenler, duyanlar aynı şeyi Mimar Sinan'a sorduklarında Sinan hiçbir şey demeden yumurtayı alıp masaya bırakmış. Sonra parmağındaki yüzüğünü çıkarmış ve masaya koymuş. Yumurtayı da alıp masadaki yüzüğün üstüne koymuş. Yumurta dik olarak hem de kırılmadan durmuş. Bu olay Mimar Sinan'ın mimarlık bilgisinin en güzel örneklerinden biridir.

Hüsreviye Külliyesi

Çoban Mustafa Paça Külliyesi

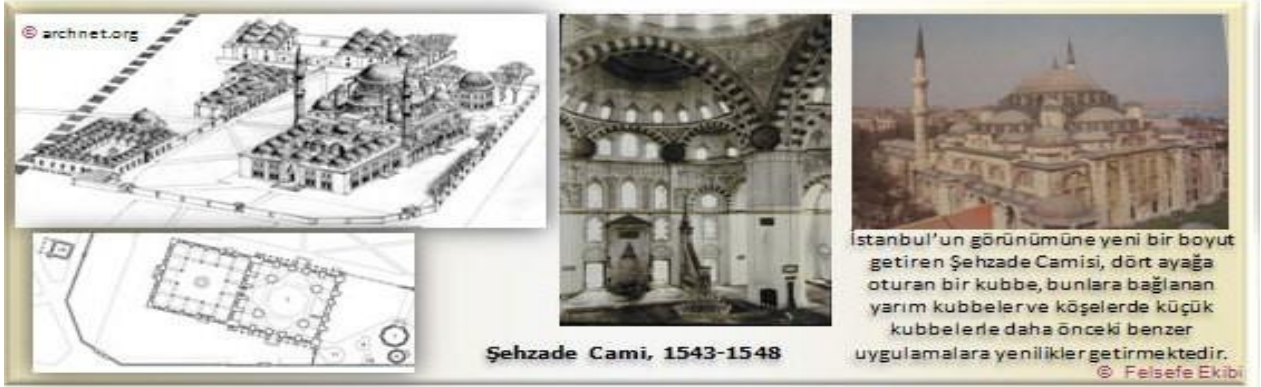
Haseki Külliyesi

Mimar Sinan'ın Türbesinden görüntüler

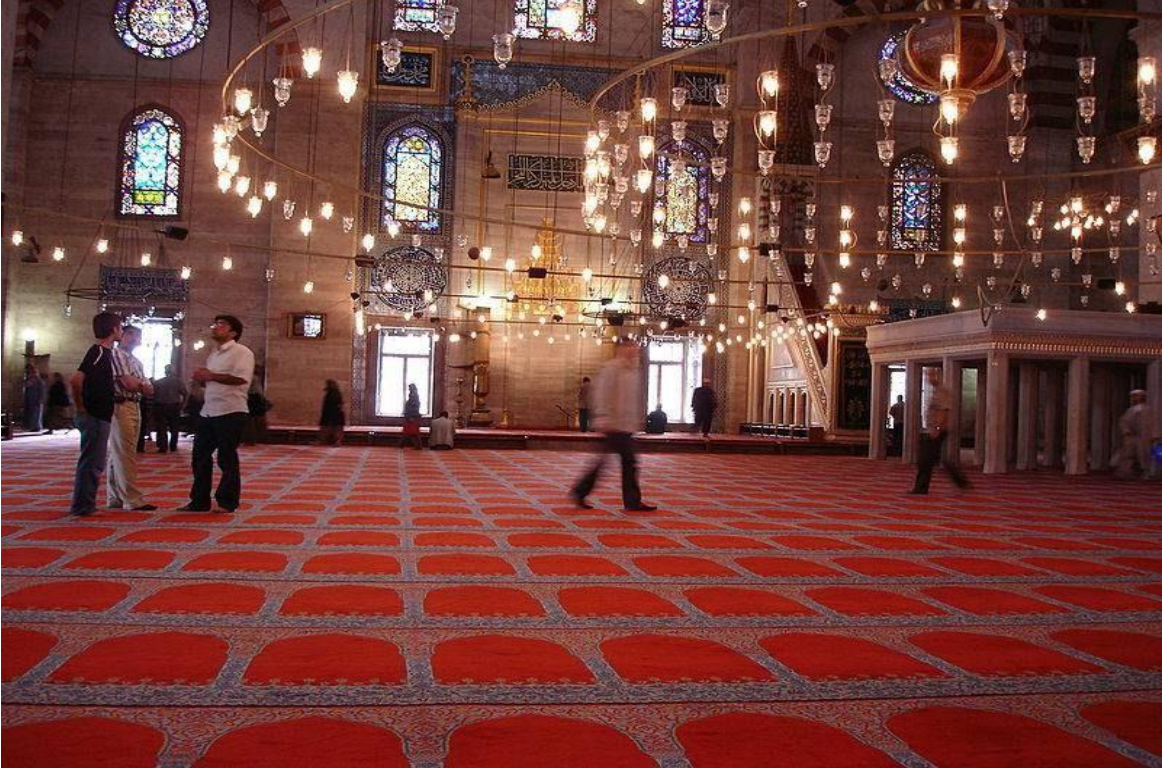
Mimar Sinan'ın Çıraklık eserim dediği " Şehzade Camii

Şehzade Camii İç Görünüm

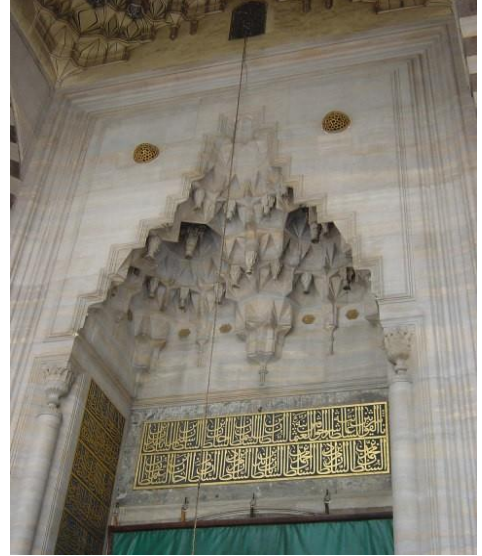
Süleymaniye Camii Külliyesi

Süleymaniye Camii iç görünüşü

Cami avlusuna giriş kapısı

Camiye giriş kapısı

Süleymaniye Camii Avlusu

Kanuni Sultan Süleyman Türbesi

Mihrimah Sultan Türbesi

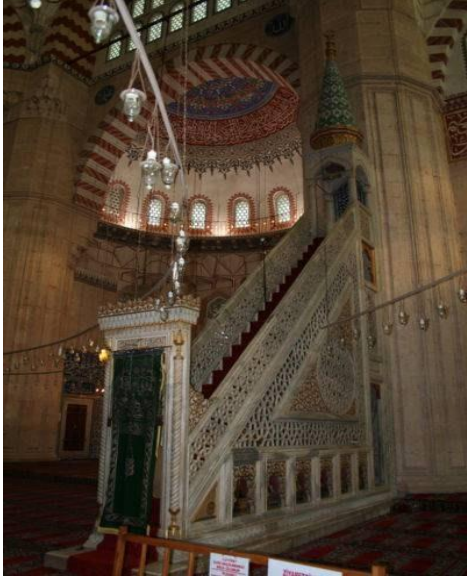

Selimiye Camii

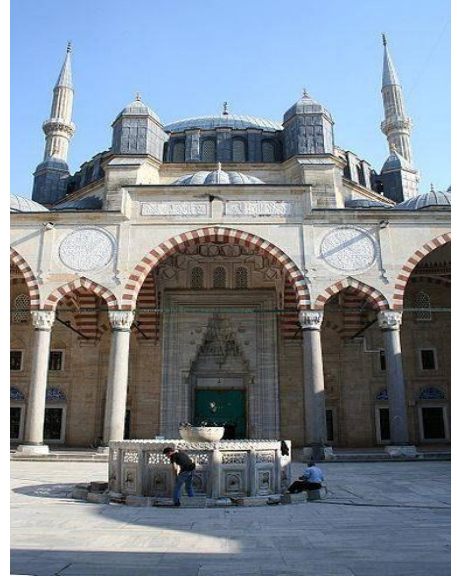

© Bülent Öviz

Süleymaniye Camii iç görüntüsü

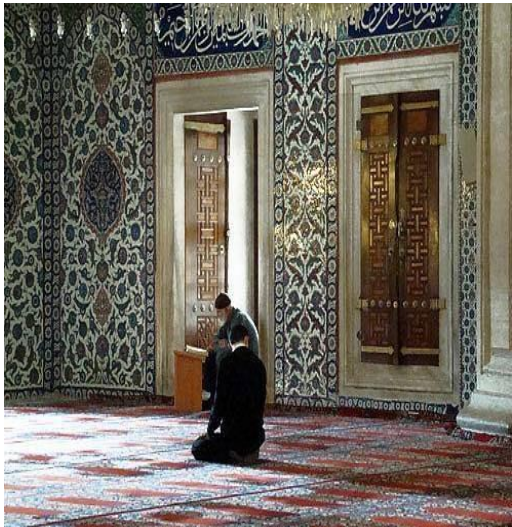
Selimiye Camii kubbeleri

Selimiye Camii Avlusu

Selimiye Camii içinden bir görüntü

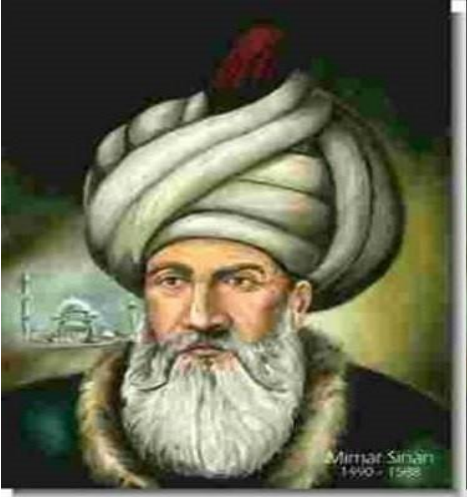
Selimiye Camii içinden görüntüler

Üsküdar Mihrimah Sultan Camii

Edirnekapı'daki Mihrimah Sultan Camii

Mimar Sinan

Mihrimah Sultan

Camilerden birinde "Güneş" batarken diğesinde gökyüzünde "Ay" görünür.(Mihrî Mah)

Büyük Çekmece Köprüsü

Alibeyköyü Baraj

Kemerburgaz Kemerı

Eyüp Sultan Çeşmesi

Maglova (Mogolaga) Su Kemerleri

